

РЕЦЕНЗИЯ

за избор на редовен *професор* по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на технологичното обучение), обявен в ДВ, бр. 54/01.07.2014 г. за нуждите на Югозападен университет „Неофит Рилски”, Факултет по педагогика

Кандидат *единствен* – доц. д-р Сашко Кръстев Плачков, ЮЗУ

Рецензент: проф. д. н. Йордан Георгиев Колев, ЮЗУ

I. Кратки биографични данни и преподавателски статус на кандидата

Сашко Кръстев Плачков е роден на 06.07.1955 г. в гр. Рила, обл. Кюстендилска. През 1982 г. завършва висшето си образование в Софийски университет „Св. Климент Охридски” – Педагогически филиал в Благоевград. В 1985 г. е избран за научен сътрудник III степен в ТПФ на ВПИ – Благоевград, с което и стартира неговата успешна научна кариера – избран е за асистент, последователно през старши и главен асистент до доцент от 2001 г. в Югозападен университет „Неофит Рилски” (Научна комисия 12. Протокол № 23 от 19.11.2001 г. и Свидетелство № 2 1071 от 23.01.2002 г.). През 1995 г. защитава дисертационен труд и ВАК му присъжда научната степен доктор по педагогика („Методика на обучението по техника и технологии” – Протокол 12, № 2 от 26.06.1995 г.; Диплома № 23766 от 04.10.1995 г.), а в 2009 г. получава допълнителна педагогическа квалификация „Интеркултурно образование” (Протокол № 7/19.06.2009 г.). Трудовият стаж на доц. д-р Плачков е над 29 години в ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград.

Научното звание „доцент” и научната степен „доктор” на Сашко Кр. Плачков са по „Методика на обучението по техника и технологии” – област на висшето образование 1. „Педагогически науки”, професионално направление 1.3. „Педагогика на обучението по...” (дидактика на технологичното обучение), т. е. неговата академична квалификация в досегашното му кариерно развитие изцяло съответства на обявения конкурс за академичната длъжност „професор”. И основните учебни дисциплини, които той преподава в университета, също са от това професионално направление: Дидактика на технологичното обучение; Методика на обучението по техника и технологии; Основи на техническото творчество; Педагогика на професионалното обучение и др. Следва да се отбележат и доказаните от него професионални умения и компетентности,

сред които по-важните са разработването на сполучливи авангардни учебни планове и нови учебни програми със съответните им интерактивни лекционни курсове и прилагане на методики за поддържане на качеството на обучението по кредитната система. В този контекст с особено значение е научната ерудиция и широката професионална култура на доц. д-р С. Плачков, които са гарант за високото професионално равнище на неговата научно-изследователска и приложна дейност, като умело и обективно той представя доказаните в работата си резултати. Владее и самостоятелно работи на европейско ниво с английски, руски и сръбски език. Осъществява системно научно ръководство на докторанти, студенти и специализанти – под негово ръководство е защитена една докторска дисертация от 2013 г., а сега ръководи двама докторанта в редовна форма на обучение и един докторант в задочна форма на обучение. Доц. д-р Сашко Плачков отделя специално внимание на взаимодействията си с младите хора чрез тюторството – научен ръководител както на студенти (с публикации в научни сборници) от ЮЗУ „Неофит Рилски” и ШУ „Епископ Константин Преславски”, така и на ученици в средни училища в Благоевград, Перник и Разград.

Академично-управленската дейност на доц. д-р Сашко Плачков също е впечатляваща с характерните ѝ перманентност, целенасоченост и динамична организираност – ръководител на център за свободно обучение (1990-1993); заместник-декан по образователната дейност на Инженерно-педагогическия факултет (1995-1999); университетски координатор на системата за натрупване и трансфер на кредити (2002-2007); от ноември 2003 г. досега (три мандата) е ръководител на катедра „Технологично обучение и професионално образование”, като от ноември 2012 г. е и заместник-декан по образователните дейности на факултета по педагогика, т. е. колегата С. Плачков успешно съвместява тези две трудни длъжности в управленската сфера на научно-преподавателското пространство, а паралелно вече 20 години е и активен член на 12 асоциации, редколегии и съвети на национално и международно равнище. Същевременно доц. д-р С. Плачков е ръководител, експерт, координатор и сътрудник на 14 международни и регионални проекти в продължение на 19 години (от 1995 г.), като и осъществява отговорна експертна дейност в 4 национални образователни програми.

В заключение следва да се подчертае, че доц. д-р Сашко Кръстев Плачков е подходящ и достоен кандидат за академичната длъжност „професор”, тъй като безспорно е водещият преподавател по методика на технологичното обучение в

Югозападния университет, който преподава и различни специализирани учебни курсове по технологично обучение. Същевременно следва да се отбележи както неговата активна квалификационна дейност на отделни учебно-методични равнища, така и многобройните научни ръководства, консултации и рецензии. Доц. д-р Сашко Плачков е задълбочен и отговорен учен, сърдечен и отзивчив колега, прагматичен и отлично организиран ръководител. Той умее да защитава своите педагогически идеи компетентно и толерантно, с търпимост към мнението на другия. Заслужено се ползва с авторитет и уважение сред колегите си от университетските среди, има академични контакти с чуждестранни учени и е с отлични отзиви от тях.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Приемам всичките 90 (8 в чуждестранни издания) научни трудове и учебно-методични разработки, приложени в оригинал от доц. д-р Сашко Плачков към документацията по процедурата, тъй като са по шифъра на конкурса за заемане на академичната длъжност „професор”. Те са публикувани в продължение на цялата академична кариера на доц. д-р Сашко Плачков именно в Югозападния университет. Приемам и представената справка за *цитирани* негови трудове, която след 2001 г. обхваща 20 цитирания от 14 автори в дисертационни трудове, монографии, студии, учебници, статии в списания и научни сборници – „ползвателите” са все млади автори-педагози, което е показател за популярността на доц. Плачков сред „гилдията”, а и за неговото влияние и авторитет сред колеги и последователи.

Цялата научна продукция на доц. д-р Сашко Плачков може да се представи по два допълващи се начина:

а) като равнище/ранг на публикацията – Табл. № 1:

Таблица № 1

Публикации на доц. д-р С. Кр. Плачков

Самост. монографии	Студии	Статии в централни списания	Научни сборници и годишници	Научни съобщения и доклади	Научно-приложни разработки и изследователска дейност	Учебници и учебни помагала за	
						студенти	ученици и учители
4	4	12 (2 в чужбина)	9	18 (6 в чужбина)	18 + 9	7	9

б) като съдържание и обем:

- монографии – 4 броя;
- студии и статии в научни списания и сборници – 25;
- доклади в сборници от научни конгреси, конференции, симпозиуми и др. – 18;
- учебници и учебни помагала за студенти, ученици и учители – 16;
- научно-приложни разработки и изследователска дейност – 27.

Възможно е да се твърди, че *конкурсният статус* на доц. д-р Сашко Плачков определено е *педагогически* и с *професионална насоченост към дидактиката на технологичното обучение*, като неговите изследвания са съсредоточени от една страна върху академичните проблеми по професионалната подготовка на студентите от специалността ПОТТ (I.3; I.4; I.6; I.15; I.20; I.21; I.22; I.23; I.24; II.25; II.29; II.31; II.38; II.41; II.43 и др.), а от друга – върху процесите на модернизирането на обучението по техника и технологии в българското училище (I.1; I.2; I.9; I.10; I.11; I.12; I.13; I.14; I.16; I.17; I.18; I.19; II.26; II.27; II.34; II.36; II.37; II.38; II.39; II.41; II.42; II.44; II.45; II.46 и др.). Същевременно оценявам за целесъобразни и успешни неговите опити както за *философстване* върху същността на технологичното обучение (II.28; II.35; II.36; II.39 и др.), така и за *психологизация* на процеса на обучение на студенти и ученици в условията на днешното образование, тъй като динамиката на промените в училищната среда поставя множество (и неочаквани) предизвикателства пред преподаватели и учачи (I.1; I.2; I.5; I.7; I.8; II.30; II.31; II.33; II.34; II.38; II.40; II.43 и др.).

Според мен оценъчно може да се приеме, че основните научни разработки и публикации на доц. д-р Сашко Кръстев Плачков за технологичното обучение на учениците и научно-методическата академична подготовка на техните учители в цялост са авторски постижения. Във всяко свое изследване той съумява интелигентно и перфектно да:

- доказва системно с научни средства откъм философски, педагого-психологически и методичен аспект водещата идея (целта) на конкретното прагматично проучване за взаимодействията на субектите в образователното пространство;
- осъществява непрекъснато и продължително (самостоятелно и в екипи) целенасочена и разностранна творческо-организационна дейност по модернизирането на процеса на технологично обучение в днешното българско училище;
- постига оригинален и задълбочен научен прочит на трудовете и идеите на други автори у нас и в чужбина, като и съобразява своите изследователски тези с

основните закономерности и зависимости в процесите на модерното технологично обучение в образователната среда на университета и училището.

Закономерно сред продуктивно-творческото многообразие на научната работа на доц. д-р Сашко Плачков специален интерес предизвиква представения от него *хабилитационен труд* за участието в конкурса за професор. Трудът е рецензиран от трима хабилитирани специалисти по същото професионално направление – проф. д-р М. Генчева (Шуменски университет), доц. д-р Д. Митова (Югозападен университет) и доц. д-р Г. Юручев (Пловдивски университет) – избрани от катедрен съвет с Протокол № 6 от 09.2014 г. Разработката е обсъждана и приета от катедрен съвет на катедра „Технологично обучение и професионално образование” в качеството на „хабилитационен монографичен труд”, като едно от решенията е, че авторът „може да използва труда за кандидатстване в конкурса за заемане на академичната длъжност „професор” (Протокол № 8 от 26.06.2014 г.: стр. 4).

Актуалната тема на тази самостоятелна монографична разработка изцяло покрива шифъра на конкурса, тъй като е за *оценяване на качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас (I.1)*. Трудът е издаден от Университетско издателство „Неофит Рилски” през 2014 г. – общо 158 страници с красив и оригинален дизайн, отлична научна редакция с динамична конструкция на съдържанието и семпла разбираемост на логиката на изложението с резултатите от изследването.

Допустимо е да се твърди, че коментираната работа на колежата Плачков относно оценяването на качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас е *специфично теоретично изследване с научно-приложен ефект*, което само по себе си също е своеобразен авторски принос. Според мен предпоставка за успешния научен подход е безупречната постановка на изследването – концептуално разработката е стилно и точно „подредена” по логиката на научния процес на откривателството, а резултатът е в един безспорен *общотеоретичен принос в систематизирането на дейностите и инструментариума в технологичното обучение*.

Монографичният труд на доц. д-р Сашко Кр. Плачков е изключително *актуален* и откъм още два аспекта – теоретичен и прагматичен:

- с новите идеи за оценяването на образователния пакет за технологично обучение на учениците в първи клас на българското училище и развитието на съответните условия за такова оценяване (конкретното в изследването е съдържанието на обучението по учебния предмет „Домашен бит и техника”);

- с детайлното практическо систематизиране и анализиране на модерността на технологичното обучение, на инициативността и предприемачеството, както и на модела на технологичното познание, на икономическата и финансова грамотност и култура.

В смисъла на обобщение може да се приеме, че хабилитационният труд на доц. д-р Плачков е същинският синтез на неговото научно творчество всред цялостната теория и практика на системата за технологично обучение в образователните етапи на българското училище. С други думи – този труд е творческият портрет на бъдещия професор по методика на технологичното обучение.

III. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателската дейност на кандидата

Съобразно тематичната насоченост и съдържателен обхват на научната продукция, представена от доц. д-р С. Плачков за участието му в обявения конкурс за професор, могат да бъдат конкретизирани следните основни негови авторски приноси:

A) В научно-изследователската дейност

* *Разработване, обосноваване и експериментирание* в педагогическата практика на авторски модел на система от индикатори за оценяване на качеството на образователния пакет за технологично обучение в първи клас (I -1, 2014).

* *Проектиране и реализиране* на сондажно проучване с представяне на сравнителен анализ върху качеството на съвременния учебник по технологично обучение за първи клас (I -1, 2014).

* *Разработване и обосноваване* на цялостна теоретична концепция за модернизация на технологичното обучение в системата на общообразователната подготовка чрез съдържателни реконструкции и иновации (I -1, 2014; II -28, 2011, III -56, 2009; I -7, 2008; III -51, 2008; III -57, 2006).

* *Обосноваване, проектиране и реализиране* на проучвания за развиване на компетентността „инициативност и предприемчивост“ в училищната среда на Културно-образователната област „Бит и технологии“ (I -1, 2014; I -5, 2014; III -47, 2012; III -52, 2014; III -53, 2013; III -54, 2012; III -55, 2011, IV- 5, 2011).

* *Разработване и внедряване* в образователната практика на система за дидактическо моделиране на алгоритми за активизиране на практическото мислене в технологичното обучение на учениците (I -2, 2007, IV -2, 2012; IV -3, 2012, IV -4, 2012).

Б) В научно-приложната и преподавателската дейност

* *Разработване и внедряване* в педагогическата практика на компоненти от образователния пакет (учебник и книга за учителя) по „Домашен бит и техника” за 1 клас и „Домашна техника и икономика“ за 5 и 6 клас (I -9, 2007; I -10, 2007; I-11, 2006; I -12, 2006; IV -14, 2004; IV -16, 2002; IV-11, 2003; IV -17, 2002).

* *Експертен анализ и оценяване* на държавните образователни изисквания в Културно-образователната област „Бит и технологии” и *разработване* на модел за тяхното актуализиране в контекста на Европейската референтна рамка на ключовите компетентности (II -48, 2012; IV -4, 2012; II -37, 2011; II -56, 2009; IV -7, 2009; II -41, 2008).

* *Реализиране* в педагогическата практика на технологичното обучение и в университетската практика за подготовка на учители по техника и технологии на методически идеи, подходи и решения, свързани с интегриране на компетентности от областта на информационните и комуникационните технологии (III -46, 2014; IV -1, 2014; IV -2, 2013; III -48, 2012; II -27, 2011).

* *Обосноваване, апробиране и популяризиране* пред българската и международната научна общност на модел на компетентностен профил на учителя по техника и технологии в съответствие с Европейската квалификационна рамка и Националния класификатор на длъжностите и професиите в Република България (III -46, 2014; I -6, 2013; II -25, 2013; II -26, 2013; IV -1, 2013; III -48, 2012; II -27, 2011; III -49, 2011; II -38, 2010; II -39, 2010; III -50, 2009; I -8, 2008; I -3, 2007; III -58, 2004; II -29, 2003).

IV. Критични бележки и препоръки

- целесъобразно и прагматично ще бъде продължаването на научно-образователната работа на хабилитационния труд и след I клас, а и в по-горните класове на българското училище;

- специално научно-организационно „усещане” може да се окаже експериментирането на авторските иновации на доц. д-р Плачков и в магистърските програми на нашия университет.

Заключение

В заключение следва да се обобщи, че както коментираните личностни качества, професионални компетентности, управленските умения и способности, така и осъществяването на трудовия стаж изцяло в Югозападен университет са достатъчно основание доц. д-р Сашко Плачков да бъде определен като „човек от кариерата”, достоен учен и преподавател със заслужено място в университетската ни общност. Закономерно на тази обективна социално-професионална характеристика и съобразно оценките в представения педагогически анализ на трудовете на доц. д-р Сашко Кръстев Плачков и на неговите доказано авторски научни приноси в тях, окончателната ми оценка е положителна. Въз основа на това си позволявам да предложа на Уважаемото Научно жури да избере доц. д-р Сашко Кръстев Плачков на академичната длъжност „професор” по професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по... (Методика на технологичното обучение).

25.09.2014 г.

Рецензент:

/ Проф. дн Йордан Колев /